

ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
ЗЕМЛЕЗБЕРЕЖЕННЯ ЯК ФАКТОРУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ
ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕХНОГЕННИХ ЗЕМЕЛЬ

*Є. В. Терехов, к. е. н, доцент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»,
terehoff@t-online.de,*

Ю. І. Літвінов, асистент, ДВНЗ «Національний гірничий університет»

Методологія дослідження. Результати отримані за рахунок застосування методів: наукового узагальнення і систематизації – для визначення чинників, які впливають на вартість відтворених земель; економіко-математичного моделювання – для побудови моделі ринкового ціноутворення техногенних ґрунтів; системного аналізу – для обґрунтування засад економічної взаємодії суб'єктів гірничого землекористування, графоаналітичного – для наочного зображення технологічної схеми та її параметрів.

Результати. Встановлено, що методика визначення грошової оцінки відновленої землі повинна враховувати не тільки відмінності якісного стану техногенного ґрунту відносно непорушеного ґрунту, але й особливості формування його доходності як відображення потенційних господарських ефектів післяпромислового освоєння землі.

Описано засади організації відтворення земель гірничого відводу, які, на відміну від діючої практики повернення земель до господарського обороту, передбачають розширення схем операцій із землею у процесі формування її кінцевої вартості. Запропонована технологічна схема розробки горизонтального родовища, що дозволяє скоротити часовий лаг між порушенням землі та її відтворенням.

Новизна. Обґрунтовано, що грошова оцінка рекультивованої землі повинна розглядатися як методична основа визначення рівня її відтворення і відображати не тільки зміну фізичних показників якості ґрунту, але й вплив ринкових чинників ціноутворення землі, ризики її післяпромислового використання.

Практична значущість. Запропоновано класифікацію факторів ринкового ціноутворення техногенних земель, методичний підхід до визначення цілей їх відтворення, що може використовуватись за визначення рівня та напрямків рекультивації земель в умовах відкритих гірничих розробок. Розроблена технологія надає можливість пришвидшити темпи відтворення техногенних земель шляхом приведення архітектури порушених ландшафтів до природнього стану паралельно з основними процесами на кар'єрі.

Ключові слова: відкриті гірничі розробки, техногенні землі, землезбереження, інвестиційна привабливість земель, технологія розробки родовища.

Література

1. Управління землекористуванням: підручник [для студ. і викл. вищ. навч. закл.] / [Горлачук В. В., Гаркуша О. М., В'юн В. Г. та ін.] ; за ред. В. В. Горлачука. – Миколаїв : Іліон, 2006. – 376 с.
Upravlinnia zemlekorystuvanniam [Land-using management]: pidruchnyk [dla stud. i vykl. vyshch. navch. zakl.] / [Horlachuk V. V., Harkusha O. M., Viun V. H. ta in.] ; za red. V. V. Horlachuka. – Mykolaiv : Ilion, 2006. – 376 p.
2. Русан В. М. Економіко-екологічний механізм раціонального сільськогосподарського землекористування / В. М. Русан // Економіка АПК. – 2006. – №4. – С. 31–37.
Rusan V. M. Ekonomiko-ekologichnyi mekhanizm ratsionalnoho silskohospodarskoho zemlekorystuvannia [Economy-ecology mechanism of ration agriculture land-using] / V. M. Rusan // Ekonomika APK. – 2006. – №4. – P. 31–37.
3. Прокопенко В. І. Про критерії оцінювання ефективності збереження земельних ресурсів при відкритій розробці родовища / В. І. Прокопенко // Економічний вісник НГУ. – 2015. – № 2. – С. 183–189.
Prokopenko V. I. Pro kryterii otsiniuvannia efektyvnosti zberezhennia zemelnykh resursiv pry vidkrytiy rozrobtsi rodovyshcha [On assessment criteria of efficiency of land resources saving in surfase mining] // V. I. Prokopenko / Naukovyi zhurnal «Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu». – 2015. – № 2. – P. 183–189.
4. Шапар А. Г. Про концепцію переходу України до сталого розвитку / А. Шапар // Технополіс. – 2007. – №11. – С. 60–63.
Shapar A. Pro kontseptsiiu perekhodu Ukrainy do staloho rozvytku [On conception Ukraine passage to constant development] / A. Shapar // Tekhnopolis. – 2007. – №11. – P. 60–63.
5. Тимошенко Л. В. Оцінювання ефективності застосування різних способів розробки родовища: концептуальний підхід // Економічний вісник НГУ. – 2010. – №. 2. – С. 85–91.
Timoshenko L. V. Otsiniuvannia efektyvnosti zastosuvannia riznykh sposobiv rozrobky rodovyshcha: kontseptualnyi pidkhid [Evaluation effect using different methods of mining exploits: conceptual approach] // Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu. – 2010. – №. 2. – P. 85–91.
6. Шаповал В. А. Оновлення основних засобів гірничих підприємств: стратегія, фінансування, проектний підхід / В. А. Шаповал // Економічний вісник НГУ. – 2016. – Т. 54. – №. 54. – С. 82–90.
Shapoval V. A. Onovlennia osnovnykh zasobiv hirnychyykh pidpriemstv: stratehiia, finansuvannia, proektnyi pidkhid [Renewing base means of mining enterprises: strategy, financing, project approach] // Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu. – 2016. – Т. 54. – №. 54. – P. 82-90.
7. Kuter, N., 2013. Reclamation of Degraded Landscapes due to Opencast Mining. *Advances in Landscape Architecture*. Edited by Murat Özyavuz. ISBN 978-953-51-1167-2, Published by InTech, Croatia.
8. Doley D, Audet P: Adopting novel ecosystems as suitable rehabilitation alternatives for former mine sites. *Ecol Process* 2013, 2: 21. 10.1186/2192-1709-2-21.
9. Drebenstedt, Carsten. «Planungsgrundlagen der Wiedernutzbarmachung. «Braunkohlentagebau und Rekultivierung. Springer Berlin Heidelberg, 1998. 487–512.
10. Полінський О. М. Управління ризиками впровадження інноваційних проектів на машинобудівних підприємствах // О . М. Полінський, А. Л. Ширін / Технологический аудит и резервы производства – 2016. – № 1/3(27). – С. 54–57.
Polinskyi O. M. Upravlinnia ryzykamy vprovadzhennia innovatsiynykh proektiv na mashynobudivnykh pidpriemstvakh [Management risks of improving innovation projects on machine-building enterprises] // О . М. Polinskyi, A. L. Shyrin / Tekhnolohycheskyi audyt i rezervy proizvodstva – 2016. – № 1/3(27) – P. 54–57.
11. Опришко Д. С. Современные подходы к рекультивации. / Д. С. Опришко, А. Ю. Облицов // Горный информационно-аналитический бюлетень (научно-технический журнал). – 2011. – №10. – С. 191–194.
Oprishko D. S. Sovremenie podkhodi k rekultyvatsyy [Modern approaches to re-cultivation] / D. S. Oprishko, A. Yu Oblytsov // Horniynformatsyonno-analytycheskyi biuletten (nauchno-tekhnychnyeskyi zhurnal). 2011– №10. – P. 191–194.